

**NGHIÊN C U I M I PH NG PHÁP GI NG D Y –
“S NG VÀ LÀM VI C THEO HI N PHÁP VÀ PHÁP LU T”**

Th.S Nguyễn Thị Luyến

Trung tâm NC GD i h c và Ngh nghi p

Vi n Khoa h c Giáo d c Vi t Nam

Vi t Nam chúng ta ã có kh u hi u: "*S ng, làm vi c theo Hi p pháp và pháp lu t*" ra i t u nh ng n m 80 c a th k XX, nhi u th ch ã c ban hành, nhi u gi i pháp v công tác ph bi n, giáo d c pháp lu t ã c tri n khai th c hi n, nh ng k t qu c a công tác ph bi n, giáo d c pháp lu t v n còn r t h n ch , c bi t là ý th c ch p hành pháp lu t c a m t b ph n cán b , công ch c, viên ch c và ng i dân trong xã h i ch a cao, làm nh h ng tiêu c c n s phát tri n kinh t - xã h i c a t n c, hi u l c, hi u qu qu n lý c a Nhà n c, làm gi m tính nghiêm minh c a pháp lu t, nh h ng n n n pháp ch Xã h i ch ngh a.

Trong nh ng n m g n ây, công tác ph bi n, giáo d c pháp lu t ã c ng và Nhà n c r t quan tâm, coi là nhi m v quan tr ng , góp ph n nâng cao hi u bi t, ý th c ch p hành pháp lu t c a cán b , nhân dân, nhi u mô hình, cách làm hay ã c nhân r ng. Trong ó có mô hình Ngày pháp lu t là m t cách làm m i, tích c c, góp ph n a d ng hóa các hình th c ph bi n, giáo d c pháp lu t hi n có. T sáng ki n tr c ây c a m t s t nh, trong n m 2010, H i ng ph i h p ph bi n, giáo d c pháp lu t c a Chính ph ã h ng d n vi c nhân r ng Ngày Pháp lu t trên ph m vi toàn qu c. n nay, h u h t các B , ngành, các t nh, thành ph tr c thu c Trung ng ã tri n khai th c hi n mô hình này và ã em l i hi u qu thi t th c, góp ph n b o m s công khai, minh b ch c a các chính sách, pháp lu t c a Nhà n c. Lu t ph bi n, giáo d c pháp lu t c ban hành, có hi u l c thi hành t 01/01/2013,

nhằm tổ chức pháp lý, ngân sách, thành lập cho công tác phân bổ, giáo dục pháp luật, tổ chức triển khai công tác, biên chế, bổ nhiệm và phân bổ ngân sách, phân bổ, giáo dục pháp luật, và vì việc huy động toàn bộ lực lượng chính trị tham gia công tác phân bổ, giáo dục pháp luật, trong đó Nhà nước giữ vai trò nòng cốt; xác lập trách nhiệm và chế độ phân bổ, huy động các nguồn lực của các cơ quan, tổ chức và xã hội cho công tác phân bổ, giáo dục pháp luật. Thông qua hoạt động phân bổ, giáo dục pháp luật miễn cưỡng, tổ chức, cá nhân và doanh nghiệp đều có quyền và có trách nhiệm thu nhập lợi ích kinh tế thông tin và pháp luật, qua đó nâng cao hiệu quả pháp luật và ý thức tuân thủ, chấp hành pháp luật. Điều này được thể hiện trong Luật phân bổ, giáo dục pháp luật đã dành từ năm 01 điều quy định về Ngày Pháp luật nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (gọi tắt là Ngày Pháp luật Việt Nam). Theo đó, “*Ngày 09 tháng 11 hàng năm là Ngày Pháp luật Việt Nam*”.

Năm nay, năm 2014 là năm thứ hai Luật phân bổ, giáo dục pháp luật có hiệu lực thi hành và cũng là năm thứ hai Ngày Pháp luật Việt Nam được tổ chức trên phạm vi toàn quốc và cũng là năm ghi nhận một số kết quả quan trọng trong lĩnh vực chính trị - pháp lý của đất nước, đó là Hiến pháp sửa đổi bổ sung năm 2013 chính thức có hiệu lực và được đưa vào cuộc sống. Điều này trong ngành Giáo dục và Đào tạo, một trong những nội dung trọng tâm khai triển năm 2014, nhân ngày Pháp luật Việt Nam là: “...*Tuyên truyền, phổ biến Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 4/11/2013 của Hội nghị lần thứ tám Ban chấp hành Trung ương khóa XI về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường nền kinh tế xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế; ...*”

Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 4/11/2013 Hội nghị trung ương 8 khóa XI về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo đã nêu rõ: “*Phát triển giáo dục và đào tạo là nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực, bồi dưỡng nhân tài.*”

Chuyển đổi quá trình giáo dục chủ yếu từ trang bị kiến thức sang phát triển toàn diện năng lực và phẩm chất người học. Học đi đôi với hành; lý luận gắn liền với thực tiễn; giáo dục nhà trường kết hợp với giáo dục gia đình và giáo dục xã hội. Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, phát triển phương pháp dạy học, xây dựng nền giáo dục mở, thực tiễn, thực nghiệm, đổi mới, sáng tạo, khi dạy thì học, trí sáng tạo của học sinh, tránh chủ yếu theo khuôn mẫu thành tích"... Giáo dục và đào tạo đang là vấn đề thách thức của toàn cầu. Hiện nay, không chỉ Việt Nam, mà các quốc gia trên thế giới đang nỗ lực đổi mới nội dung và phương pháp Giáo dục - đào tạo với nhiều mô hình, biện pháp khác nhau nhằm mở rộng quy mô, nâng cao tính tích cực trong dạy và học mới cách toàn diện, dạy làm sao giúp người học hình thành kỹ năng sống, chuyển đổi thói quen học tập thụ động.

Đổi mới phương pháp dạy học, cốt lõi chính là tổ chức dạy học theo lý tưởng mới, là tạo lập cho quá trình dạy học những điều kiện, những giá trị mới. Đó là:

* Tạo cho học sinh môi trường thân thiện và những tín hiệu, những điều kiện thuận lợi học tập. Cần là:

- Người học phải trở thành chủ nhân, tích cực, tự giác, chủ động và sáng tạo trong học tập khi cần thiết. Người học cần phải học suốt đời khi cần thiết. Người học phải học suốt đời không chỉ những tri thức và kỹ năng của bộ môn mà quan trọng hơn nữa là tiếp thu cách học, cách tư duy.

- Tạo ra và duy trì học sinh những năng lực học tập mới. Đó chính là lòng tin, hứng thú, niềm đam mê quan tâm của học sinh trong quá trình học tập. Những nhân tố này chính là những động lực thúc đẩy mọi học sinh học tập tích cực, tự giác, chủ động và sáng tạo trong học tập để lập nên những thành công.

- Phát triển học sinh khám nghiệm đánh giá kết quả học tập cá nhân trên cơ sở bố trí thân học sinh có thể hiểu biết các hoạt động cá nhân theo mục tiêu đã nêu.

* Xác lập, khám nghiệm vai trò, chức năng mục đích và ý nghĩa trong quá trình dạy học. Chức năng là:

- Nhiệm vụ phải là nắm bắt, chuyển đổi, di chuyển các hoạt động học tập tích cực, chủ động và sáng tạo của học sinh. Nhiệm vụ này không còn là truyền đạt thông tin duy nhất, không phải là nắm bắt hoạt động chủ yếu trên lớp như trước đây mà sẽ là nắm bắt và di chuyển quá trình học tập cá nhân của học sinh.

- Về mặt cách là nắm bắt, chuyển đổi di chuyển qua trình học tập cá nhân của học sinh, nhiệm vụ cần phải nắm bắt và thực hiện tốt các chức năng sau:

+ **Thị giác** tức là lập kế hoạch cho quá trình dạy học về mục đích, nội dung, phương pháp, phương tiện và hình thức dạy học, Nhiệm vụ giáo viên cần xuất phát từ mục đích và nội dung của bài học mà thị giác ra những tình huống thích hợp học sinh chỉ mới nắm bắt nó qua hoạt động học tập tích cực, tích cực, sáng tạo theo hình thức lập kế hoạch phối hợp, giao lưu.

+ **ý thức** tức là thông qua tư vấn những nhận thức, tạo nên hứng thú, nhiệm vụ bị nảy nở dạy cá nhân thành nhiệm vụ học tập tự nguyện, tích cực cá nhân và chuyển giao cho trò những tình huống trò hoạt động và thích nghi.

+ **điều kiện**: qua trình học tập cá nhân của học sinh dựa trên cơ sở thực hiện một hình thức mới nhất, cần điều kiện, trợ giúp, đánh giá (bao gồm các thành viên).

+ **Thực hiện**: là xác định những kiến thức mới trong hình thức triết học đã có, nâng cao hình thức hóa kiến thức riêng lẻ của học sinh thành triết học khoa học xã hội, hình thành nền tảng và nghiên cứu.

Những phương pháp dạy học theo hướng phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của học sinh, là các kỹ thuật linh hoạt như những phương pháp dạy học phù hợp với nội dung, trình độ nhận thức của học sinh và điều kiện thực tế của mỗi môn học. Các tính có thể hàng trăm phương pháp dạy học khác nhau, bao gồm những phương pháp chung cho nhiều môn và các phương pháp chuyên môn. Bên cạnh các phương pháp truyền thống quen thuộc như thuyết trình, đàm thoại, biểu diễn trực quan, làm mẫu có thể kể ra một số phương pháp khác như :

Thuyết trình	Mô phỏng
Đàm thoại	Thảo luận và tranh luận
Trình diễn	Phương pháp diễn xuất
Làm mẫu	Nhiệm vụ thiết kế
Luyện tập	Nhiệm vụ phân tích
Thực nghiệm	Phương pháp vấn đáp hướng dẫn
Thảo luận	Học theo chương
Nghiên cứu tự học	Khám phá trên mạng (WebQuest)
Trò chơi	Học thông qua dự án
Đóng vai	Dạy học vi mô
.....

Mỗi phương pháp đều có những ưu điểm và hạn chế của nó, không có phương pháp dạy học nào là tối ưu. Dạy học theo hướng phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của học sinh đòi hỏi cần có các kỹ thuật giải thích lý thuyết với thực hành và tăng cường liên hệ với thực tiễn cuộc sống. Tuy nhiên, vì cần vận dụng các phương pháp dạy học một cách linh hoạt hay thậm chí còn tự thu

vào tài năng sáng tạo và khả năng sáng tạo của giáo viên trong việc lên lớp và trong việc khai thác các phương tiện dạy học.

Mặt khác, chúng ta đang sống trong thời đại của hai cuộc cách mạng: cách mạng khoa học – kỹ thuật và cách mạng xã hội. Những cuộc cách mạng này đang phát triển như vũ bão với nhịp độ nhanh chóng có trong lịch sử loài người, thúc đẩy nhu cầu, có những bước tiến mạnh mẽ và đang mở ra nhu cầu trong vòng lao động. Công nghệ thông tin và truyền thông (Information and Communication Technology – ICT) là một thành tựu của cuộc cách mạng khoa học – kỹ thuật. Công nghệ thông tin và truyền thông, thông tin kỹ thuật là ICT (ICT là một sự kết hợp của công nghệ thông tin và công nghệ truyền thông). Việc đưa những thành tựu khoa học và công nghệ này vào trong giáo dục để chuyển đổi tích cực trong nội dung và phương pháp dạy học nói chung. Vì vậy, nhu cầu, nhu cầu pháp lý, ICT sẽ có những đóng góp trong quá trình như sau:

- Đóng góp trong nghiên cứu: Phát triển nguồn tài liệu internet nghiên cứu: cung cấp các tài liệu internet đa dạng: hình ảnh, âm thanh, tranh ảnh, video, số liệu, cấu trúc nghiên cứu...; Các bài giảng internet; Các website dạy học, blog... ICT hỗ trợ trong việc xây dựng tài nguyên, học liệu; hỗ trợ trình bày nội dung; Hỗ trợ tác và chia sẻ tài nguyên...

- Đóng góp trong dạy học theo hướng tích cực, linh hoạt, sáng tạo, hiệu quả: Sử dụng ICT trong thiết kế bài giảng; thu thập tài liệu, trong dạy học trên lớp; trong thực tế; hoàn thành các bài tập như trên thực tế; hỗ trợ phát triển khả năng ứng dụng ICT cho người học...

Ví dụ như môn địa lý: Nhu cầu xây dựng những bài giảng đa dạng thông tin để người học truy cập thông tin có sẵn, học sinh nghe, ghi chép nội dung trên bảng và những hình ảnh thực tế thì ngày nay hình ảnh đó có thể thay thế bằng hình ảnh các thiết bị công nghệ click chuột trong lớp, giáo viên cần những bước

thay đổi thói quen lên bậc giảng dạy và phân công, bổ nhiệm. Một tiết dạy là lí về các hành tinh, vẽ tranh... học sinh có xem hình ảnh chuyển động của các hành tinh thật sự, qua mô hình chuyển động trong thực tế của nó. Một tiết dạy về ngành công nghiệp, học sinh có xem hình ảnh sản xuất và những âm thanh rõ ràng, từ tiếng máy, xí nghiệp. Một giờ dạy về du lịch Việt Nam, học sinh có xem video về cuộc hút thuốc của các di sản thiên nhiên thế giới như Vịnh Hạ Long, hang Phong Nha..., nghe những âm thanh nôm na của lòng người như tiếng Chèo chiêng Tây Nguyên, Nhã nhạc Cung đình Huế... đã trở thành di sản văn hóa phi vật thể thế giới. Về những hình ảnh, âm thanh sống động như thế, khi phải nói là các em học thú như thế nào. Hình thức các giờ học có sự đa dạng giáo án in ấn không có mặt học sinh nào ra chán nản, lười biếng trong học tập học về tâm trạng gì phó, thảnh thơi mà ngốc lười. Các em nghiêm túc học, học thú học, say mê tìm tòi, không lười giáo viên như trước đây. Học sinh có ý thức về nhà chuẩn bị bài trước khi đến lớp như mình thích và minh họa những tranh ảnh, bản vẽ và những mô hình về bài học. Một bài học như một “cuốn phim”, còn các em học sinh là những khán giả. Vì vậy này sẽ gây hứng thú cho các em và sẽ khiến giờ học tiếp theo, học tập sẽ trở thành một niềm vui đối với các em học sinh. Và vì vậy có tác dụng tích cực đối với giáo viên, giáo viên yêu nghề, học thú về nghề học... Tất cả những gì này sẽ góp phần giúp thúc đẩy tốt hơn cho giáo dục.

Điều 28 của Luật giáo dục năm 2005 đã nêu: “*Phương pháp giáo dục phải thông, phải phát huy tính tích cực, tự giác, chủ động, sáng tạo của học sinh; phù hợp với đặc điểm của từng lớp học, môn học; bồi dưỡng phương pháp học, khuyến khích làm việc theo nhóm; rèn luyện kỹ năng và kiến thức vào thực tiễn; tác động đến tình cảm, đem lại niềm vui, hứng thú học tập cho học sinh*”. Trong quá trình dạy học, người giáo viên có thể áp dụng điều 28

trên và góp phần vào việc hình thành nền tảng toàn diện giáo dục và đào tạo theo Nghị quyết số 29-NQ/TW, Về việc hình thành nền tảng toàn diện giáo dục và đào tạo, Hội nghị Trung ương 8 khóa XI, ngày 4/11/2013, về việc hình thành pháp lý học, phát huy tính tích cực, sáng tạo, sáng tạo cá nhân; Bên cạnh việc pháp lý học, khuyến khích làm việc theo nhóm; rèn luyện kỹ năng vận dụng kiến thức vào thực tiễn; tác động đến tình cảm, đem lại niềm vui, hứng thú học tập cho học sinh...góp phần thu hút cao trong học tập.

Hiện nay, Giáo dục – đào tạo nước ta đang có những bước chuyển mình rõ rệt, việc hình thành pháp lý học đã trở thành một mục tiêu của mình là nâng cao chất lượng giáo dục, góp phần hình thành và phát triển toàn diện về: đức, trí, thể, thẩm mỹ cho học sinh. Chúng ta đang cố gắng xây dựng môi trường sống lành mạnh, thân thiện và thân thiện nhà giáo của chúng ta đang phấn đấu trở thành những người công tâm, tận tâm và sáng tạo thực hiện đúng khế ước ngày Ngày Pháp Luật năm 2014: “Sống và làm việc theo Hiến pháp và pháp luật”; “Cán bộ, nhà giáo và người lao động ngành Giáo dục tích cực hưởng Ngày Pháp luật nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam”; “Tuân theo Hiến pháp và pháp luật là góp phần xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam của Nhân dân, do Nhân dân, vì Nhân dân”; “Nghiêm chỉnh chấp hành Hiến pháp, pháp luật là nghĩa vụ của mỗi cá nhân, tổ chức”; “Tôn trọng, bảo vệ và chấp hành Hiến pháp, pháp luật là nét đẹp văn hóa của mỗi người dân”;

Trên con đường phát triển của đất nước, sự hình thành nền Giáo dục – đào tạo đáp ứng với yêu cầu của thị trường Công nghiệp hóa – Hiện đại hóa chắc chắn không thể thiếu sự hình thành và sáng tạo các pháp lý học và pháp lý học trong quá trình dạy học của mỗi thầy, cô giáo chúng ta. Vì đó chính là trách nhiệm và lòng tâm huyết nghề nghiệp, là sự thể hiện mỗi giáo viên luôn

“Sống và làm việc theo hiến pháp và pháp luật”. Vì mỗi pháp luật dù hay đến đâu cũng chỉ là một tờ giấy không mang tính liên tục và sức không bao giờ có hiệu lực.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Ông Võ Văn Đức, *Pháp luật pháp lý học và lý thuyết pháp lý*, Nhà xuất bản HSP, 2012
2. Ông Võ Văn Đức, *Ứng dụng công nghệ thông tin và truyền thông trong nghiên cứu và pháp lý*, Hà Nội 2012.
3. Trần Bá Hoàn, *Hiến pháp pháp lý học, chương trình và sách giáo khoa*, NXB HSP 2010
4. Nghị quyết số 29 NQ/TW, Về việc cải cách hành chính và cải thiện môi trường kinh doanh, nâng cao năng lực cạnh tranh toàn diện giáo dục và đào tạo, Hội nghị Trung ương 8 khóa XI, ngày 4/11/2013.
5. Luật giáo dục 2005, luật giáo dục 2009 (sửa đổi).